

Сокуренко Валерій Васильович,
кандидат юридичних наук, доцент,
ректор Харківського національного
університету внутрішніх справ

НАЦІОНАЛЬНА ПОЛІЦІЯ УКРАЇНИ ЯК СКЛАДОВА СЕКТОРА БЕЗПЕКИ

Здобутки Революції гідності раз і назавжди закріпили європейський вибір Українського народу та відкрили нові можливості для побудови якісної системи відносин між громадянином, суспільством і державою на основі цінностей свободи і демократії. Водночас протягом останніх років поширилися негативні тенденції у зовнішньому та внутрішньому безпековому середовищі, які пов'язані насамперед із військовою агресією на територіях Луганської та Донецької областей, анексією Криму, розв'язанням інформаційної війни проти демократичних здобутків громадянського суспільства та роботою закордонних спецслужб щодо дестабілізації внутрішньої ситуації в державі.

Відповідно до Стратегії національної безпеки України [1] реформа Міністерства внутрішніх справ України має забезпечити максимально доцільну консолідацію правоохоронної діяльності у сфері його відповідальності, позбавлення невластивих контрольних і дозвільних функцій, підвищення рівня довіри громадян до правоохоронних органів, трансформацію у цивільний центральний орган виконавчої влади, який забезпечує формування та реалізує державну політику у сферах правоохоронної діяльності, захисту державного кордону, міграційної діяльності та цивільного захисту. Національна ж поліція як центральний орган виконавчої влади, діяльність якого спрямовуватиметься через Міністра внутрішніх справ України, виконуватиме функції у сферах протидії злочинності, зокрема організованих, та забезпечення гро-

мадського порядку [1].

Враховуючи вказані положення можна впевнено стверджувати, що із прийняттям 2 липня 2015 року Закону України «Про Національну поліцію» вона отримала належний правовий статус як суб'єкта забезпечення внутрішньої безпеки держави, що, у свою чергу, дозволяє розглядати її як елемент загальнонаціонального сектору безпеки.

Відповідно до положень чинного законодавства Національна поліція України – це центральний орган виконавчої влади, який служить суспільству шляхом забезпечення охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки і порядку.

Згідно із зазначеними завданнями та з метою забезпечення публічної безпеки в державі поліція, зокрема:

вживає заходів, спрямованих на усунення загроз життю та здоров'ю фізичних осіб і публічній безпеці, що виникли внаслідок учинення кримінального, адміністративного правопорушення;

вживає заходів для забезпечення публічної безпеки і порядку на вулицях, площах, у парках, скверах, на стадіонах, вокзалах, в аеропортах, морських та річкових портах, інших публічних місцях;

здійснює контроль за дотриманням фізичними та юридичними особами спеціальних правил та порядку зберігання і використання зброї, спеціальних засобів індивідуального захисту та активної оборони, боєприпасів, вибухових речовин і матеріалів, інших предметів, матеріалів та речовин, на які поширюється дозвільна система органів внутрішніх справ;

здійснює контроль у межах своєї компетенції, визначеної законом, за дотриманням вимог режиму радіаційної безпеки у спеціально визначеній зоні радіоактивного забруднення;

сприяє забезпеченню, відповідно до закону, правового режиму воєнного або надзвичайного стану, зони надзвичайної екологічної ситуації у разі їх оголошення на всій території України або в окремій місцевості [2].

Вважаємо доцільним звернути увагу й на діяльність окремих підрозділів Національної поліції України, які мають відповідні повноваження щодо забезпечення економічної та інформаційної безпеки нашої держави в рамках виконання пріоритетних завдань, визначених Стратегією національної безпеки України [1]. Ідеться про Департамент захисту економіки Національної поліції України та Департамент кіберполіції, які були утворені як міжрегіональні територіальні органи Національної поліції, що є юридичними особами публічного права.

До основних завдань Департамент захисту економіки Національної поліції України в сфері забезпечення економічної безпеки держави віднесено такі повноваження:

участь у формуванні та забезпеченні реалізації державної політики у сфері боротьби із злочинністю, захисту економіки та об'єктів права власності; виявлення, запобігання та припинення злочинів у сфері економіки, у

СВІТОВИЙ ДОСВІД ПІДГОТОВКИ КАДРІВ ПОЛІЦІЇ ТА ЙОГО ВПРОВАДЖЕННЯ В УКРАЇНІ

тому числі вчинених суспільно-небезпечними організованими групами та злочинними організаціями, які впливають на соціально-економічну і криміногенну ситуацію в державі та в окремих її регіонах;

боротьба з корупцією у сферах, які мають стратегічне значення для економіки держави, та серед посадових осіб органів державної влади і самоврядування; протидія корупційним правопорушенням і правопорушенням, пов'язаним з корупцією.

установлення причин і умов, які сприяють учиненню правопорушень у сфері економіки, та вжиття заходів щодо їх усунення [1; 3].

Департамент кіберполіції з метою забезпечення кібербезпеки і безпеки інформаційних ресурсів:

бере участь у створенні системи забезпечення кібербезпеки та розвитку мережі реагування на комп'ютерні надзвичайні події (CERT);

здійснює моніторинг кіберпростору з метою своєчасного виявлення, запобігання кіберзагрозам і їх нейтралізації;

забезпечує захищеність об'єктів критичної інфраструктури, державних інформаційних ресурсів від кібератак;

у межах своїх повноважень уживає необхідних оперативно-розшукових заходів щодо викриття причин і умов, які призводять до вчинення кримінальних правопорушень у сфері протидії кіберзлочинності;

уживає передбачених чинним законодавством заходів зі збирання й узагальнення інформації стосовно об'єктів, у тому числі об'єктів сфери телекомунікацій, інтернет-послуг, банківських установ і платіжних систем з метою попередження, виявлення та припинення кримінальних правопорушень тощо [4].

На підставі проведеного аналізу повноважень Національної поліції як складової сектору безпеки маємо зробити відповідні висновки та узагальнення:

Проблеми функціонування сектору безпеки нашої держави та напрями його реформування мають складати особливий інтерес не тільки для органів влади, а й для суспільства загалом, враховуючи актуальність сучасних загроз, які постають перед державою.

Державна складова сектору безпеки України включає ланку стратегічного управління і виконавчу ланку. Ланку стратегічного управління становлять Верховна Рада України, Президент України, Рада національної безпеки і оборони України, Кабінет Міністрів України, а виконавча ланка включає інші уповноважені державні органи до яких, зокрема, входить й Національна поліція України як центральний орган виконавчої влади, що має пріоритетними завданнями охорону прав і свобод громадян, а також забезпечення публічної безпеки та порядку.

Окрім забезпечення публічної безпеки в державі окремі органи та підрозділи Національної поліції України здійснюють повноваження щодо забезпечення економічної та інформаційної безпеки держави, які є складовою національної безпеки України.

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (ДДУВС, 17.03.2016)

1. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 6 травня 2015 року «Про Стратегію національної безпеки України» [Електронний ресурс]: Указ Президента України від 26.05.2015 р., № 287/2015. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/287/2015>.
2. Про Національну поліцію : Закон України від 02.07.2015 р. № 580-VIII // ВВР. – 2015. – № 40-41. – Ст. 379.
3. Департамент кіберполіції Національної поліції України [Електронний ресурс] // Офіційний сайт Національної поліції України. – Режим доступу: <http://www.npu.gov.ua/uk/publish/article/1816252>.
4. Департамент захисту економіки Національної поліції України [Електронний ресурс] // Офіційний сайт Національної поліції України. – Режим доступу: <http://www.npu.gov.ua/uk/publish/article/1813727>.